

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Ondrej Rác
Název diplomové práce: Manželství jako předmět teologického dialogu mezi Katolickou a Pravoslavnou církví
Vedoucí práce: Doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.

Bc. Ondrej Rác podal práci z názvem „Manželství jako předmět teologického dialogu mezi Katolickou a Pravoslavnou církví“. Práci tvoří sedm číslovaných kapitol s přehledně systematicky uspořádanými podkapitolami, úvod a závěr. Součástí práce je čestné prohlášení diplomanta o samostatném vypracování za použití uvedené literatury, jejíž seznam je připojen na konci práce. Rozsah práce je 118 stran.

Tématem práce je **otázka manželství v teologickém dialogu mezi pravoslavnou a římskokatolickou církví**. Tato otázka není jednoduchá a je jednou z klíčových ve vztahu římskokatolické církve k církvi pravoslavné. Přestože se obě konfese shodnou na principiální nerozlučitelnosti manželství, v pravoslaví rozvod možný je, ba dokonce je nezřídka realitou. Tento fakt je pro římskokatolickou církev zásadním problémem, mnohem vážnějším, než rozdíly věroučné. Navíc v zemích s nábožensky smíšeným obyvatelstvem je nutno tuto otázku prakticky řešit.

Autor v kapitolách: (1.) Vymezení pojmů; (2.) Literatura k tématu; (3.) Podstata a podmínky manželství; (4.) Manželství jako svaté tajemství; (5.) Smíšená manželství; (6.) Zánik manželství; (7.) Možnosti dalšího vývoje teologického dialogu; důkladně rozebírá jednotlivá témata. Jádrem i dle rozsahu je kapitola Manželství jako svaté tajemství, rozsahem se této kapitole blíží další důležité téma Zánik manželství. Tato dvě témata jsou probrána nejzvěrubněji a je zjevné, že zde je nejvíce otázek.

Práce je logicky rozdělena, podkapitoly správně uspořádány a očíslovány. Silnou stránkou práce je prostudování a zpracování velkého množství textů k tématu manželství v pravoslavném a římskokatolickém teologickém myšlení a jejich komparace. Zde si ale lze klást otázku, lze-li udělat takovou komparaci nezaujatě, nadkonfesně a byl-li by takový

případný výsledek v tomto dialogu užitečný. Při takové komparaci totiž v každém případě, musí nutně docházet k převádění jednoho stanoviska na druhé, v závislosti od osoby, která témata zpracovává. A zde je kámen úrazu, protože není těžké sklouznout k dezinterpretacím, případě na základě vnějškové podobnosti tvrdit také podobnost vnitřní.

Nyní k připomínkám, anebo otázkám. Je nutné si položit otázku, zda např. pravoslavní autoři aplikují pouze personalistický nebo finalistický přístup. Lze o tom mít své pochybnosti. Není jádro odlišného přístupu jinde? Také nezaznívá, že velmi důležitým rozdílem je to, že nerozveditelnost manželství je podstatným prvkem římskokatolické věrouky, tedy, že je to přímo jeden z charakteristických znaků římskokatolíka, zatímco pro pravoslavného je tato otázka kdesi v pozadí. Tedy nejspíše nelze být římskokatolíkem a zároveň připouštět možnost rozvodu, zatímco v případě pravoslavného se tohoto orthodoxie netýká. Potom je zde další věc, která se zmíněné týká. A to, že otázku antikoncepce i další manželské věci v pravoslaví řeší zpravidla ženaté duchovenstvo, které s tímto má i praktickou zkušenost, na rozdíl od duchovenstva celibátního, římskokatolického, pro které jsou to otázky odtržené a nelze v nich použít oikonomii, nakolik je to otázka věroučná. Dále zůstává záhadou hodnou mnoha scholastických distinkcí, pokud je zabraňování početí hříchem, proč by tomu tak nemělo být v případě přirozené antikoncepce, protože se zkrátka kombinuje zdrženlivost se složitými výpočty a záměrně (!) dochází ke styku v době, kdy by nemělo hrozit početí. Zkrátka *coitus interruptus*, není v nesouladu se skutky, které jsou v souladu s Božím řádem stvoření, který je lidským rozumem poznatelný (tj. přirozeným zákonem) o nic více než tzv. přirozená antikoncepce

Závěrem je třeba říci, že práce vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci. Zpracovává velmi mnoho materiálu, pracuje s různojazyčnými zdroji. Jistou slabinou jsou pravopisné chyby, především ve shodě podmětu a přísudku. Lze i upozornit na to, že práce mírně více naslouchá římskokatolickým argumentům.

Práci doporučuji k obhajobě a po reakci na připomínky navrhuji otázku: Lze současné římskokatolické učení očistit od obvyklého

pravoslavného nařčení, že chápe manželství především jako instituci, kde lze (jedině) legální možnosti plodit děti, přičemž při tom stejně dochází k šíření dědičného hříchu, a proto je celibát hodnotnější? Odpověď by ale neměla být v rovině odkazu na dokument xy, který připouští posuny, nýbrž na rovině podstaty učení.

Po úspěšné obhajobě navrhuji tuto práci ohodnotit známkou výborně.

10. 9. 2019

Doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.